

SOSYAL BİLGİLER 7

OSMANLI DEVLETİ YÜKSELME DÖNEMİ

Zeki DOĞAN Sosyal Bilgiler Öğretmeni

İstanbul'un Fethi (29 Mayıs 1453)

İstanbul'un Fethinin Nedenleri

- Bizans'ın, Osmanlı şehzadelerini ve Avrupa devletlerini Osmanlıya karşı kışkırtması *(siyasi neden)*
- Bizans'ın, Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünü bozması ve Osmanlı Devleti için sürekli tehdit oluşturması *(siyasi neden)*
- İstanbul'un coğrafi konumu ve önemli ticaret yolları üzerinde bulunması *(ekonomik neden)*
- Peygamber efendimizin(s.a.v) İstanbul'un fethi ile ilgili hadisinin II. Mehmet'i fetih için teşvik etmesi *(dinî neden)*

İstanbul'un Fethi (29 Mayıs 1453)

İstanbul'un Fethi için yapılan hazırlıklar

- Anadolu Hisarı'nın karşısına **Rumeli Hisarı** yaptırıldı.
- **Dönemin en büyük topları** (Şahi) döktürüldü. Havan topları icad edildi.
- Surlara yaklaşmak için **tekerlekli kuleler** yapıldı.
- İstanbul'u denizden kuşatmak için **400 parçalık donanma** hazırlandı.
- Avrupa'dan, gelecek yardımları engellemek için bir ordu Balkanlarda hazır tutuldu.

İstanbul'un Fethi (29 Mayıs 1453)

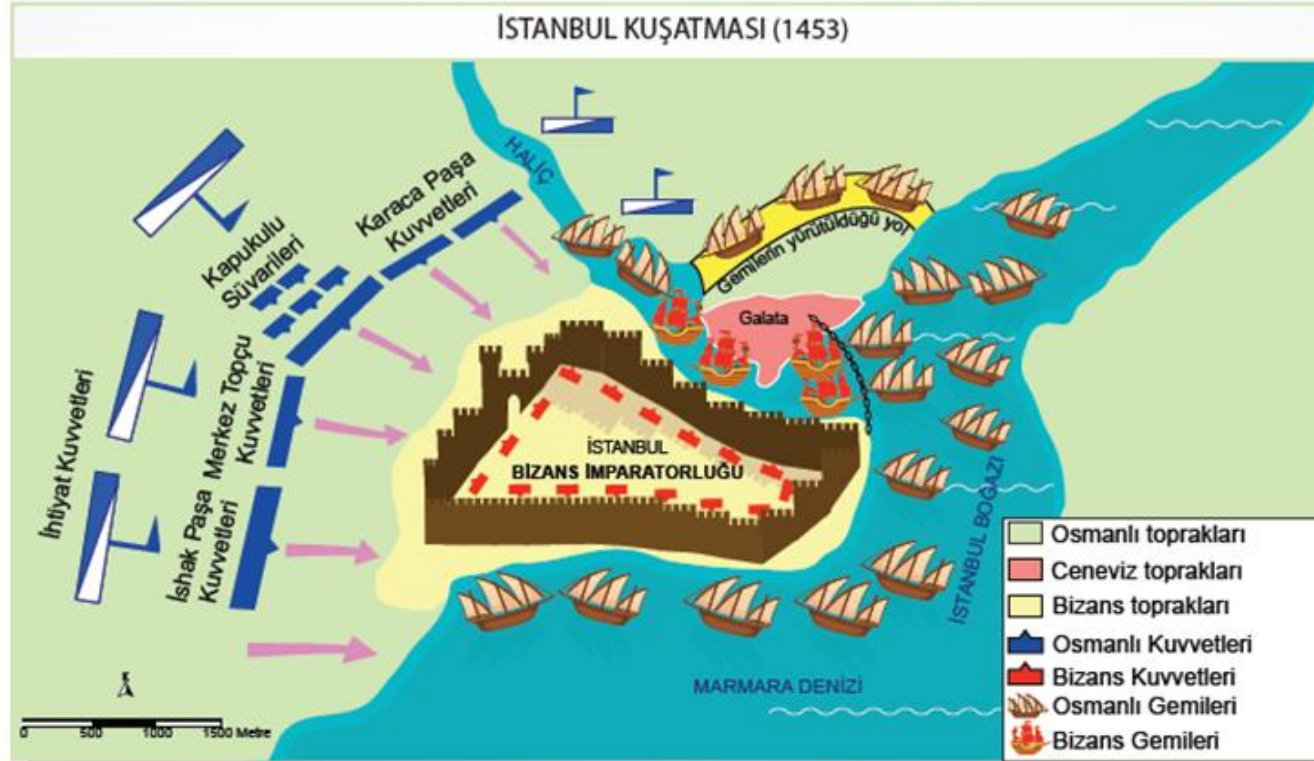
Bizans İmparatorluğu'nun aldığı tedbirler

- Şehir surları tamir edilerek kuvvetlendirildi.
- Haliç'in ağzı kalın bir zincirle kapatıldı.

- Suda bile yanabilen Grejuva ateşi hazırlandı.
- Avrupa'dan yardım istendi

İstanbul'un Fethi (29 Mayıs 1453)

- **II. Mehmet** 6 Nisan 1453'te **şehri karadan ve denizden** kuşattı.
- 72 parçalık bir **donanma** kızaklardan kaydırılarak Haliç'e indirildi.
- 53 gün süren kuşatmadan sonra **29 Mayıs 1453**'te İstanbul fethedildi.

İstanbul'un Fethi (29 Mayıs 1453)

İstanbul'un Fethinin Türk Tarihi Açısından Sonuçları

1. Osmanlı Devleti imparatorluk hâline geldi ve İstanbul devletin **başkenti** oldu.
2. Osmanlı Devleti **toprak bütünlüğüne** kavuştu.
3. İstanbul Boğazı ve **Karadeniz Ticaret Yolu** Osmanlı Devleti'nin denetimine geçti.
4. II. Mehmet'e "**Fatih**" unvanı verildi.
5. Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Dönemi sona erdi, **Yükselme Dönemi** başladı.

İstanbul'un Fethi (29 Mayıs 1453)

İstanbul'un Fethinin Dünya Tarihi Açısından Sonuçları

1. **Bizans** (Doğu Roma) **İmparatorluğu yıkıldı. (siyasi sonuç)**
2. Orta Çağ sona erdi, **Yeni Çağ** başladı.
3. Karadeniz ticaret yolunun Osmanlı Devleti'nin eline geçmesi Avrupalıların **Coğrafi Keşifleri** başlatmalarında etkili oldu. **(ekonomik sonuç)**
4. İstanbul'un fethinden sonra İtalya'ya yerleşen bilim adamları Avrupa'da **Rönesans**'ın başlamasında etkili oldular. **(kültürel sonuç)**
5. İstanbul'un fethiyle kale ve surların top gülleleriyle yıkılabileceği anlaşıldı. Bu gelişme, Avrupa'da **feodalite** (derebeylik) **rejiminin yıkılmasında** ve mutlak krallıkların güçlenmesinde etkili oldu. **(siyasi sonuç)**

- Fatih, İstanbul'un fethinden sonra **Karadeniz kıyılarını denetim altına almak, Karadeniz ticaret yolu üzerindeki Osmanlı egemenliğini güçlendirmek** ve **Anadolu Türk birliğini sağlamak** için fetihlere yöneldi.
- **Amasra, Sinop, Trabzon** ve **Kırım** fethedildi.
- Kırım'ın alınmasıyla **Karadeniz bir Türk gölü** haline geldi, **İpek Yolu** Osmanlı kontrolüne geçti.

Doğunun Fatihi: Yavuz Sultan Selim

- Fatih Sultan Mehmed'in torunu olan I. Selim öncelikli olarak **Osmanlı Devleti'nin doğu ve güney sınırları ile ilgilenmiştir.**

- Yavuz Sultan Selim, **Çaldıran Savaşı**'nda (1514) Safevî Devleti'nin hükümdarı Şah İsmail'i yenerek Safevîlerin (İran) Anadolu üzerindeki baskısını ortadan kaldırmıştır.
- **Turnadağ Savaşı** (1515) ile Dulkadiroğlu Beyliği'ni ortadan kaldırmıştır.
- Böylece **Anadolu'da Türk birliği kesin olarak sağlanmıştır.**

Doğunun Fatihi: Yavuz Sultan Selim

- **Mısır Seferi** olarak adlandırılan **Mercidabık Savaşı** (1516) ve **Ridaniye Savaşları** (1517) ile Memluk Devleti'ni ortadan kaldırarak **Mısır'ı Osmanlı topraklarına katmış** ve sınırları Afrika Kıtası'na kadar genişletmiştir.
- **Mercidabık Savaşı** ile **Suriye ve Filistin** Osmanlı topraklarına katılmıştır.
- **Ridaniye Savaşı** ile **Memlûk Devletine son verilmiş, Mısır Osmanlı topraklarına katılmış, Halifelik ve Baharat Yolu Osmanlı Devletinin eline geçmiştir.**
- 8 yıllık kısa saltanat süresinde Osmanlı topraklarını yaklaşık 3 kat büyütmeyi başarmış ve oğlu Kanuni'ye zengin bir devlet bırakmıştır.

Kanun Olan Padişah: I. Süleyman (Kanuni)

- ✓ Osmanlı Devleti'nde **46 yıl** ile en uzun süre tahtta kalan padişahdır.
- ✓ Adaleti ve yaptığı kanunlar sayesinde "**Kanuni**" unvanı verilmiştir.
- ✓ **Döneminde Osmanlı Devleti hem doğuda hem de batıda güçlü bir konuma geldi.**
- ✓ Orta Avrupa'nın kilidi durumundaki **Belgrat** onun zamanında alındı (1521).

- **Mohaç Meydan Savaşı**'nda Macarları yenerek Orta Avrupa'da Osmanlı hâkimiyetini pekiştirdi (1526).
- Alman İmparatoru Şarken'e karşı Fransa Kralı I. Fransuva'yı destekleyerek **Fransa'ya ayrıcalıklar (kapitülasyonlar)** verdi.

Kanun Olan Padişah: I. Süleyman (Kanuni)

- ✓ **Bu dönemde Viyana kuşatıldı** ancak ağır kış şartlarının da etkisiyle sonuç alamadı(1529).
- ✓ Doğuda **İran'a karşı üç sefer düzenledi.**
- ✓ Akdeniz'de hâkimiyeti sağlamak için önemli olan **Rodos Adası** alındı (1522).
- ✓ **Barbaros Hayreddin Paşa Preveze Deniz Savaşı'nda** (1538) haçlı donanmasını yenerek Akdeniz'de üstünlüğün Osmanlı Devleti'ne geçmesini sağladı.

Bilgi:

Preveze Deniz Savaşı ile **Akdeniz bir Türk gölü haline gelmiş**, Akdeniz'deki Türk egemenliği pekişmiştir.

Denizlerdeki Fetihler

- Orhan Bey zamanında **Karesioğulları Beyliği**'nin Osmanlı Devleti'ne bağlanması ile **denizcilik faaliyetleri** başlamıştır. Osmanlı Devleti ilk donanmaya Orhan Bey Dönemi'nde sahip olmuş, **ilk tersane** I. Beyazid tarafından **Gelibolu**'da yaptırılmıştır.
- Osmanlı Devleti Akdeniz ve Karadeniz hâkimiyeti için Venedik ve Cenevizlilerle mücadele etmiştir.
- Osmanlı Devleti **ilk deniz savaşını** Çelebi Mehmed Dönemi'nde Venedikliler ile yapmış, ancak başarılı olamamıştır.

Denizlerdeki Fetihler

- **Fatih Sultan Mehmet** İstanbul ve çevresinin güvenliğini sağlamak için öncelikle Karadeniz ve Ege Denizi'nde hâkimiyet kurmak istemiştir.
- Bu amaçla Ege Denizi'nde **İmroz, Limni, Bozcaada, Eğriboz, Semadirek, Midilli ve Taşoz** adalarını,
- Karadeniz'de **Amasra, Sinop, Trabzon ve Kırım**'ı fethetmiştir.

- II. Bayezid Dönemi'nde ise **Kili** ve **Akkirman** Kalelerinin alınmasıyla karadan Kırım ile bağlantı kurulmuştur.

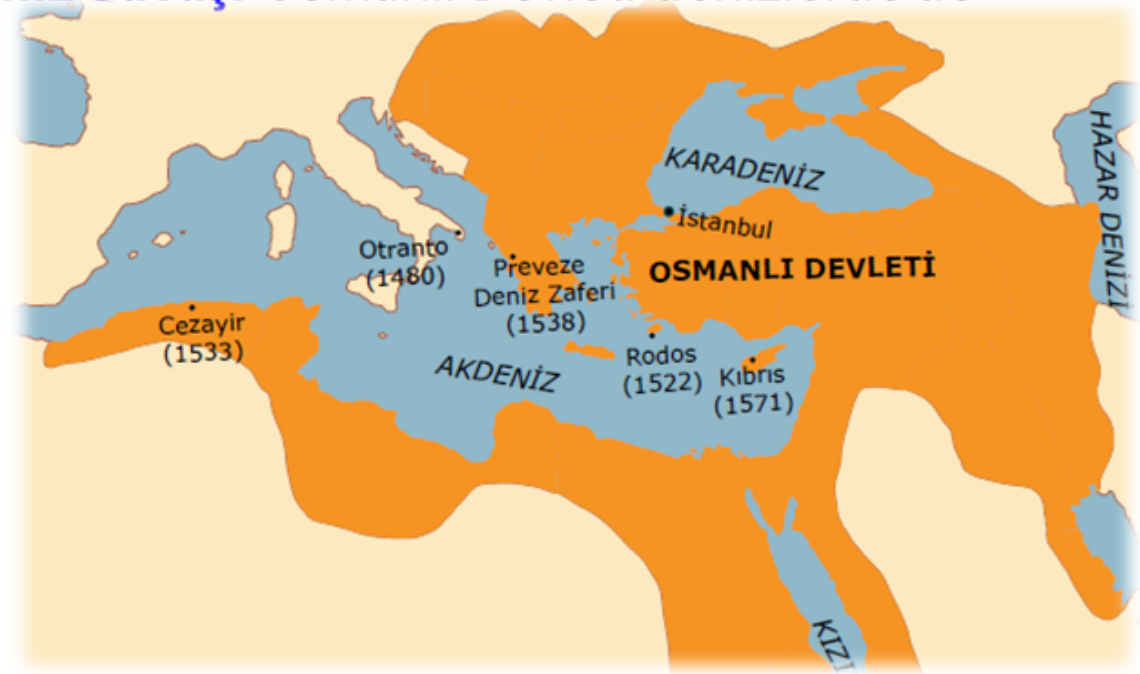
Denizlerdeki Fetihler

Akdeniz'de Hâkimiyet

- Kanuni Sultan Süleyman Dönemi Akdeniz'de Osmanlı Devleti'nin hâkimiyet kurduğu dönemdir.
- **Barbaros Hayreddin Paşa**'nın Haçlı donanmasına karşı kazandığı **Preveze Deniz Savaşı** Osmanlı Devleti denizlerde de en büyük devletlerden biri hâline getirmiştir.

Bilgi:

Preveze Deniz Savaşı ile Akdeniz bir Türk gölü haline gelmiştir.

Denizlerdeki Fetihler

Kıbrıs'ın Fethi

- Osmanlı Devleti, **Doğu Akdeniz'in güvenliğini sağlamak için** Kıbrıs adasını almak zorundaydı. Ayrıca **adada bulunan korsanlar bölge ticaretine zarar veriyordu**. Lala Mustafa Paşa 1571 yılında adayı fethetti.
- Kıbrıs'ın fethinden sonra Papa'nın çağrısı ile bir Haçlı donanması oluşturuldu. Haçlı donanması **İnebahtı Deniz Savaşı**'nda Osmanlı donanmasını mağlup etti (1571).

➤ Osmanlı Donanması altı ayda yeniden inşa edilerek tekrar Akdeniz'in en önemli deniz gücü hâline geldi.

Denizlerdeki Fetihler

- 1669 yılında **Girit adasının fethedilmesiyle** Osmanlı Devleti Akdeniz'deki egemenliğini devam ettirmiştir.
- Ancak kuşatmanın yaklaşık 25 yıl sürmesi **Osmanlı donanmasının eski gücünde olmadığı gösterir.**

Osmanlı Donanmasının Zarar Gördüğü Yer ve Olaylar

- **İnebahtı Deniz Savaşı** 1571 (Haçlı donanmasına yenildik)
- **Çeşme Baskını** 1770 (Rusya Çeşme'de donanmamızı yaktı)
- **Navarin Baskını** 1827 (İngiltere, Fransa ve Rusya donanmamızı yaktılar)
- **Sinop Baskını** 1853 (Rusya Sinop'ta donanmamızı yaktı)

SORU 1

İstanbul'un fethinin birçok nedeni vardır.

Aşağıda verilen neden ve ilgili olduğu alanlardan hangisi yanlış eşleştirilmiştir?

	İlgili Alan	Neden
1	Dinî	Osmanlı toprak bütünlüğünün sağlanmak istenmesi
2	Ekonomik	İstanbul'un ticaret yolları üzerinde bulunması
3	Siyasi	Bizans'ın Osmanlı şehzadelerini Osmanlı'ya karşı kışkırtması
4	Dinî	Hız. Peygamber'in İstanbul'u fetheden asker ve komutana övgüsü

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

SORU 2

Osmanlı'nın Anadolu'da Türk birliğini sağlamaya yönelik faaliyetleri devletin güçlenmesine katkı sağlamıştır.

Aşağıdakilerden hangisinin Anadolu'da Türk birliğinin sağlanmasına yönelik olumlu bir etkisi olmamıştır?

- A) Ankara Savaşı (1402)
- B) Turnadağ Savaşı (1515)
- C) Karamanoğulları Beyliği'ne son verilmesi
- D) Hamitoğulları Beyliği'nden toprak satın alınması

SORU 3

Osmanlı Devleti, denizlerde güçlü olmak ve ticaret yollarını kontrol altına almak amacıyla faaliyetlerde bulunmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu faaliyetlerden biri değildir?

- A) Rodos'un fethedilmesi
- B) Kırım'ın alınması
- C) Hamitoğulları Beyliği'nin ele geçirilmesi
- D) İstanbul'un fethedilmesi

SORU 4

Osmanlı Devleti'nin siyasi bir güç hâline gelmesinde, denizlerdeki başarılı faaliyetlerinin de etkisi vardır.

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nin bu faaliyetleri arasında sayılamaz?

- A)** Kırım'ın fethi
- B)** Kıbrıs'ın ele geçirilmesi
- C)** Girit'in alınması
- D)** Sinop Baskını

CEVAPLAR

1-A 2-A 3-C 4-D

Bir sonraki dersimiz

Avrupa'da Uyanış

ABONE OLUN

Zeki DOĞAN – Sosyal Bilgiler Öğretmeni

BİZDEN 7. SINIF SOSYAL BİLGİLER

KONU ANLATIMI • ETKİNLİK • SORU BANKASI

ÖĞRENCİNİN “CAN SİMİDİ”

SINAVA
HAZIRLIK

PANİK YOK!

OKULA
YARDIMCI

BİZ
VARIZ!

Akıllı Tahtaya
ZEKA KATTIK!

“AKIL KÜPÜ”
TAHTA

- ETKİLEŞİMLİ SUNULAR
- DİJİTAL DERS NOTLARI
- DİJİTAL OYUNLAR

SADECE BU KİTABA ÖZEL!

ERKAN İSANMAZ
ŞEYHMUS YÜCE
YAVUZ YILDIZ
MURAT SAAT
ZEKİ DOĞAN

- ÖZEL ETKİNLİKLER
- KONU ANLATIMLARI
VE SORULAR
- KAZANIM ÖLÇEN
TEST SORULARI İLE

MEB
KAZANIMLARI

BİZ
SOSYAL BİLGİLER
BİZ YAYINLARI